

ERHVERVSJURA

ADVOKATER, REVISORER OG MÆGLERE HAR UENS RETSSIKKERHED

GOD SKIK: Det er alvorligt at få "klippet pladerne" til at udføre sit erhverv. Måske er det på tide at sidestille de disciplinære organer for henholdsvis advokater, revisorer og ejendomsmæglere.

LARS BO LANGSTED
professor,
Juridisk Institut,
Aalborg Universitet

finans@finans.dk

Når sagerne hober sig op ved domstolene og sagsbehandlingstiderne er både genstridige og hårdnakkede, når man forsøger at nedbringe dem, kan man engang imellem fundere over, hvad det mon er for nogle sager, der (uden sammenligning i øvrigt – men inspireret af årstiden) virker som stoppende blade på en kloakrist.

Der er, naturligvis, alle typer af sager mellem hinanden. Der er straffesager mod mordere og fartsyndere, der er nabostridigheder, og der er sager til adskillige millioner kroner, der involverer normalt velrenommerede firmaer. Og så er der en lille gruppe af sager (i størrelsesordenen små 30 om året), hvor et efterhånden noget antikveret system giver et enkelt erhvervs mere følsomme sjæle en helt særlig mulighed for domstolsprøvelse. Jeg tænker her på advokaters mulighed for at indbringe fældende afgørelser fra Advokatnævnet for domstolene.

Det er aldeles fornuftigt og retssikkerhedsmæssigt påkrævet, at en afgørelse fra Advokatnævnet, hvor en advokat i en kortere eller længere periode får frataget retten til at være advokat, skal kunne indbringes for domstolene på en let og smertefri måde og i en form, hvor retten kan tage stilling til alle nuancer og vurderinger i sagen. At få "klippet pladerne" til at udføre sit erhverv, som man har brugt det meste af sit liv på først at uddanne sig til og derefter arbejde og dygtiggøre sig i, er så alvorligt et indgreb for den pågældende og dennes familie, at man er nødt til at sikre retssikkerheden hele vejen.

Tilsvarende retssikkerhed er der da også for revisorer, der får frataget deres godkendelse ved Revisornævnet (det sker i øvrigt uhyre sjældent) og ejendomsmæglere, der får frataget deres autorisation ved Ejendomsmæglernævnet. Men her hører ligheden så også op.

Revisorer eller ejendomsmæglere, der i deres disciplinære organer får advarsler eller bøder op til 300.000 kr. (helt op til 750.000 kr., hvis det er deres firma, der får bøden), må bide nævnets afgørelse i sig. De kan ikke

indbringe den for andre administrative organer, og de har ikke adgang til en almindelig domstolsprøvelse. De har med andre ét skud i bøssen, og så må de være tilfredse med den afgørelse, som de får.

Sådan behandler man imidlertid ikke advokater. Hvis Advokatnævnet giver dem en irettesættelse, kan de begære afgørelsen indbragt for retten, og de kan få den helt op i Højesteret, hvis Procesbevillingsnævnet ellers mener, at den er principiel. Det samme kan de gøre med bøder. Her er maksimumbøden 300.000 kr. for såvel den enkelte advokat som for advokatfirmaer. For den undrende læser kan jeg oplyse, at en irettesættelse er en løftet pegefinger om, at den adfærd, som man har udvist, må man ikke gentage.

De sager, der behandles ved sådanne disciplinære nævn, er sager om tilsidesættelse af god skik. Det kan være god advokatskik eller god revisorskik, og den slags begreber er kendetegnet ved ikke at være skarpt afgrænsede på forhånd, men lidt forenklet sagt at rumme de krav, man kan stille til en god, solid og almindeligt kompetent udøver af det pågældende fag. Tilsidesættes denne gode skik, er det tilstrækkeligt til, at nævnet kan ikende en advarsel/irettesættelse eller en bøde.

I forrige uge afgjorde Højesteret en sag om, hvorvidt en advokat havde handlet i strid med god advokatskik eller ej. Den endte således med at have været behandlet i fire(!) instanser: Advokatnævnet, byretten, landsretten og Højesteret. Ja, man kan tage Procesbevillingsnævnets behandling mellem landsretten og Højesteret med, og så bliver det næsten til fem instanser. Og hvad handlede denne uhyre vigtige sag så om?

Jo, stridspunktet – det principielle – det, der bare måtte helt til Højesteret – var spørgsmålet om, hvorvidt en advokats ekspeditionsfejl, som advokaten selv med det samme havde erkendt var erstatningsansvarspådragende, også var i strid med god advokatskik. Fejlen gik ud på, at et beløb, som advokaten havde påtaget sig at sørge for at deponere for en klient i forbindelse med dennes køb af en maskine, i stedet var blevet indsat på en konto, som sælger havde direkte adgang til at råde over.

Advokatnævnet havde ment, at det var en tilsidesættelse af god advokatskik og havde idømt advokaten en bøde på 20.000 kr. At bøden blev så relativt høj (det dobbelte af Advokatnævnets "normalbøde") skyldtes, at den samme advokat fire gange tidligere (i 2002, i 2005, i 2006 og i 2009) var blevet idømt bøder af nævnet for tilsidesættelse af god advokatskik og én gang tidligere en irettesættelse.

Advokaten ville helst frifindes, og ellers ville han have bøden nedsat. Han fik derfor indbragt Advokatnævnets kendelse for byretten. Byretten fandt, at der havde været tale om »forholdsvis grov ekspeditions-mæssig fejl«, men lagde også vægt på, at advokaten forsøgte at rette fejlen straks han opdagede den og fandt derfor »efter en samlet vurdering« ikke, at advokaten havde tilsidesat god advokatskik. Han blev derfor frifundet.

Nu var det så Advokatnævnet, der var utilfreds med at være blevet underkendt, så nævnet indbragte

sagen for landsretten, hvis tre dommere i lighed med Advokatnævnets medlemmer fandt, at advokaten havde tilsidesat god advokatskik ved sin adfærd. Landsretten stadfæstede også bøden på 20.000 kr.

Men advokaten ville gå hele vejen, og det viste sig med nød og næppe at kunne "betale sig". I Højesteret var de fem dommere således meget uenige. Tre af dommerne (og det var så dem, der kom til at bestemme) fandt, at advokaten havde handlet culpøst ved sin ekspedition (at handle culpøst vil sige, at man handler på en måde, der kan pådrage erstatningsansvar, fordi det er anderledes, end man kunne forlange af en god og fornuftig gennemsnitsudøver af det pågældende erhverv).

De mente imidlertid ikke – efter en for Højesteret sjældent lang præmis – at der »efter en samlet vurdering« var tale om, at advokaten havde handlet i strid med god advokatskik. De to øvrige dommere fandt – efter en lige så lang præmis – at advo-

katen »efter en samlet vurdering« havde tilsidesat god advokatskik, og at Advokatnævnets bøde på 20.000 kr. var passende.

Det er vanskeligt at forstå, hvorfor domstolene skal belastes med en sådan sag, der kunne karakteriseres ved et insekts seksualliv. Der har siden midten af 1950'erne været en interessant – og meget teoretisk – alvorsfuld diskussion af, hvorvidt der var forskel på at handle culpøst og at tilsidesætte god advokatskik.

Vi må naturligvis juridisk acceptere, at alle Højesterets dommere sådan set var enige om, at det godt kan være i overensstemmelse med god advokatskik at handle culpøst, men var uenige om, hvorvidt det var tilfældet i netop denne sag, og lad det nu være sådan. Men måske var det på tide at overveje at sidestille de disciplinære organer for henholdsvis advokater, revisorer og ejendomsmæglere (der er vel ikke forskel på den retssikkerhed, de fortjener) også på dette punkt.

Det eneste gode, som man kan sige om de mange indbringelser for domstolene af "nævnsdømte" advokater, er, at de meget tydeligt tager disciplinærsystemet yderst alvorligt og bliver meget hårdt ramt af en kendelse, der går ud på, at de har handlet i strid med god advokatskik – også selvom den idømte bøde ikke er voldsomt stor, eller der eventuelt blot skulle være tale om en irettesættelse.

Afskaffede man muligheden for direkte domstolsprøvelse også for advokaterne, medmindre der var tale om frakendelse af bestillingen, ja, så ville man kunne trøste dem på samme måde, som man har trøstet de øvrige brancher, der ikke har denne mulighed: de kan jo altid selv anlægge en sag mod nævnet efter grundlovens § 63 om efterprøvelse af »øvrighedsmyndighedens grænser«.

Alternativt kunne advokaterne gå på barrikaderne for at få indført en tilsvarende ret for dømte revisorer, ejendomsmæglere og lignende.

Illustration: JP

